

Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ

Ὁ περικλεῆς ναὸς τῆς ἁγίας Σοφίας, ὅστις περι-
κλείει τοὺς πόθους σύμπαντος τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ
θεωρεῖται ἡ μεγάλη αὐτοῦ μητρόπολις, πρὸς ἣν πᾶς
Ἕλλην μόλις αἰσθανόμενος τὸν κόσμον ἀτενίζει, καὶ
διὰ τοῦ ἱεροῦ ὀνόματος τοῦ ὁποῖου ἐκπράζει ὁ Ἑλλη-
νισμὸς τὴν μεγίστην του ἰδέαν ἀνεκαινίσθη
κατὰ τὰ μέσα τοῦ πέμπτου μ. Χ. αἰῶνος. Ἐπὶ τοῦ
αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ τοῦ Α΄ δις πρότερον ἐκ πυρ-
καϊᾶς ἀποτεφρωθεὶς.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἐκτίσθησαν ἐπὶ τοῦ ἰδίου
αὐτοκράτορος εἴκοσι καὶ πέντε ναοὶ ἐν μόνῃ τῇ Κων-
σταντινουπόλει. Εἰργάσθησαν δὲ εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν
ἐπὶ ἑξ ὀλίγων ἔτη δέκα χιλιάδες τέχνητων ὑπὸ τὴν
διεύθυνσιν τοῦ περιφήμου ἀρχιτέκτονος τῆς ἐποχῆς

ἡμίθολοι, οἵτινες ὑποδέχονται αὐτὸν φαίνονται ὡς ἐ-
πεκτείνοντες τὸν ὁρίζοντα αὐτοῦ.

Ἐξ ὅλων τῶν μνημείων, ἅτινα ἡ γῆ ἀφιέρωσε πρὸς
τὸν Θεόν, οὐδὲν ἄλλο κέκτηται τοσοῦτον τὴν μεγα-
λοπρέπειαν, καὶ τὸ ἐπιβλητικὸν κατὰ τὴν θέαν· ἐφ' ᾧ
ὁ Γκωτιέ εἶπεν «Ἡ Βυζαντινὴ ἀρχιτεκτονικὴ εἶναι
πᾶσαντιρρήτως ὁ μόνος κατάλληλος διὰ τὸν χριστια-
νισμόν ῥυθμός· ἡ γοτθικὴ ἀρχιτεκτονικὴ, οἰανδήποτε
καὶ ἂν ἔχη θρησκευτικὴν ἀξίαν δὲν ἐκπροσωπεῖ αὐ-
τὸν μετὰ τοσαύτης ἐπιτυχίας».

Ἡ ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΟΝΟΥ

Ἀν γνωρίζω κανέν παιδίον ὅσον καλὸν καὶ ἂν ᾔναι
νὰ μὴ βοσανίζῃ τὰ ζῶα, διότι ἐν ἐκ τῶν τρελλῶν

Ἀνθεμίου· καὶ ὑπελογίσθη ὅτι ἐδαπανήθησαν εἴκοσι
ὀκτὼ ἑκατομμύρια φράγκα.

«Θέλω, ἔλεγεν ὁ Ἰουστινιανὸς εἰς τοὺς ἀρχιτέκτο-
νας, ναὸν ἀξίον ἀληθῶς τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ».

— Ἀλλὰ μόνος ὁ οὐράνιος θόλος εἶναι ἀντάξιος
αὐτοῦ ἀπεκρίνετο ὁ Ἀνθέμιος.

— Ἔστω, εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ, αὐτὸν μιμήθητε».
Καὶ τῷ ὄντι ἐμιμήθη αὐτόν, ἡ μᾶλλον κατεβίβασε
τοὺς οὐρανοὺς ἐπὶ τῆς γῆς, διότι ἡ ἁγία Σοφία δὲν
γάνεται εἰς τὰ αἰθέρια ὕψη, ὡς τὸ γοτθικὸν βέλος,
δὲν ἐπιζητεῖ νὰ ρηθῇ τὰς νεφέλας ὡς οἱ τῆς Δύσεως
δόμοι, οἵτινες ἐξωτερικῶς μόνον ἐπιβάλλουσι· ἡ ἀπο-
κλίνουσα εὐρεῖα γραμμὴ τοῦ θόλου αὐτῆς εἶναι αὐτὸς
οὗτος ὁ οὐρανὸς κατερχόμενος καὶ πλησιάζων ἡμᾶς.
Οἱ οὐρανοὶ περικλείουσι τὴν γῆν λέγει ἡ Γραφή, καὶ
ὁ θόλος τοῦ ναοῦ περιλαμβάνει τὸ σύμπαν οἰκοδόμη-
μα. Ἐκεῖ δὲ ἔνθα περαιοῦται—θαύμα τέχνης—δύο

παιγνιδίων εἶναι καὶ τοῦτο, ὅπερ παριστᾷ ἡ εἰκὼν
τῆς Ἀθηναίδος.

Ποσάκις δὲν σὰς εἶδον καθ' ὁδὸν νὰ ῥίπτεσθε κατὰ
τῆς γαλῆς διὰ ξύλων ἢ νὰ λιθοβολῇτε τοὺς κύνας
ἢ νὰ φονεύητε τὰ πτηνὰ διὰ τῆς γνωστῆς σας τέχνης
ἀνευ λόγου ἢ ἵνα διασκεδάσητε ὀλίγον; Καὶ ὅμως τὰ
ζῶα βοηθοῦσιν ἡμᾶς εἰς τὰς ἀνάγκας, καὶ διότι χρη-
σιμεύουσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὁ Θεὸς τὰ ἀφιέρωσεν
εἰς τὴν διάθεσίν μας.

Μὴ ἡ γαλὴ δὲν σὰς προσυλάττει ἐκ τῶν μυῶν, οἵ-
τινες σὰς καταστρέφουν τὰ ἐνδύματα καὶ τὰ βιβλία
ἢ ὁ κύων ἐκ τῶν κλεπτῶν;

Παρατηρήσατε τοὺς κακοὺς τούτους νέους πῶς βα-
σανίζουν τὰν ταλαίπωρον ὄνον, ὅστις κατεβλήθη πλέον
ἐκ τῶν ραβδισμῶν καὶ ἂν ἐγνωρίζετε τὴν ἱστορίαν
τοῦ, τὸ δίκαιον θά ᾔητο ὑπὲρ αὐτοῦ.

Ἐγὼ θὰ ἀναλάβω νὰ σὰς τὴν εἶπω διότι τίς οἶ-

δεν, εάν αὐτὴ ἐκφέρῃ μεταβολὰς εἰς τὸ μέλλον διὰ τὰ δυστυχῆ ζῶα.

«— Οἱ τρεῖς οὗτοι χωρικοὶ εἰς ἀπόστασιν μιᾶς ὥρας εἶχον ἓνα ἀγρόν καὶ καθ' ἑκάστην ἤρχοντο ὅπως τὸν περιποιηθῶσι καὶ καρποφορήσῃ· ὅταν ἐπῆλθεν ὁ καιρὸς τοῦ καρποῦ καὶ ἀπεφάσισαν νὰ θερίσουν ὁ δυστυχὴς ὄνος ἀπὸ πρωῒας ἕως ἑσπέρας ἐπανελάμβανε

πλέον νὰ γονατύσῃ· οἱ μεγαλύτεροι ὁμῶς ἀσπλάγχχνως ἤρχισαν νὰ τὸν κτυποῦν ἕως ὅτου ἐπανελάβε τὸν δρόμον του· δὲν παρῆλθον δὲ τρεῖς ἡμέραι, ἀφ' ἧς ἐφθασαν εἰς τὸ χωρίον, ὅτε πρωῒαν τινὰ εἰς τὸν σταυλὸν τοῦ εὗρέθη κατὰ γῆς νεκρὸς ἐκ τῶν πληγῶν καὶ τῶν κόπων.

Δὲν ἀμφιβάλλω τώρα· ὅλοι σας θὰ ἐλυπήθητε τὸν

τὴν ὁδὸν ταύτην κατὰφορτομένους μέχρις ὅτου ἔληξεν ἡ ἐργασία, ἥτις διήρκεσεν ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας. Τὸ ἑσπέρας ὅταν ἐτοιμάσθησαν νὰ ἐπιστρέψουν πλέον εἰς τὸ χωρίον μετὰ τὴν οἰκογένειάν των τὸν ταλαίπωρον ὄνον δὲν τὸν ἀρῆκαν καὶ ἐδῶ ἀνευ φορτίου ἐνῶ ἔβλεπον τὴν ἀθλίαν κατὰστασιν του, ἀλλ' ἔθεσαν ἐπ' αὐτοῦ τὴν μητέρα των μετὰ τὸν μικρότερον ἀδελφόν των, ὥστε ἠναγκάσθη μετὰ δέκα λεπτὰ ἀποκαμῶν

ἀτυχῆ ὄνον ὅστις ὁμῶς ἐνῶ εἶχε μέγα δίκαιον ἐπειδὴ εὗρέθη ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶσαν ἀχαρίστων κυρίων ἐτίναξε τὰ πέταλα ἀφήσας εἰς αὐτοὺς τὰ κέρδη τῆς ἐργασίας του.

Οὐχ ἦττον ὁμῶς ὁ Θεὸς τοὺς ἔκαμε νὰ πληρώσωσιν ἀκριβὰ τὸν θάνατόν του διότι τὰ κερδηθέντα χρήματα ἐχρησίμευσαν πρὸς ἀγορὰν ἄλλου ὄνου ἐνῶ ἂν

ἦσαν ὀλιγώτερον σκληροὶ καὶ πλεονέκται· καὶ τὰ χρήματα θὰ εἶχον καὶ τὸν ὄναι.

Σκεφθῆτε λοιπὸν καλὰ, ὅπως κακὸν εἶναι νὰ βασανίζωμεν τὰ ἀτυχῆ ζῶα, ἅτινα τόσον βοηθοῦσιν ἡμᾶς εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον· ὁ Θεὸς ὅστις τὰ ἔφερεν εἰς τὴν γῆν θὰ ἐγνώριζε καλλίτερον ἡμῶν τὴν χρησιμότητά των, καὶ διὰ τοῦτο ἀντὶ ὅλων αὐτῶν τῶν βασάνων ἀντὶ παντός κακοῦ ὅπερ πράττομεν εἰς αὐτὰ καλλίτερον θὰ ἦτο νὰ τὰ λυπώμεθα καὶ νὰ τὰ ἀγαπῶμεν.

Ν. Γ. ΙΓΓΛΕΣΗΣ.

Η ΧΗΡΑ ΤΟΥ ΞΥΛΟΚΟΠΟΥ

Ἐν μέσῳ τῶν ἐκ πεύκης δασῶν τὰ ὁποῖα στέφουσι τὰς κορυφὰς τῶν Βοσγιῶν ὄρεων, ἡ χήρα πτωχοῦ ξυλουργοῦ συνήθιζε νὰ πηγαίνει καθ' ἡμέραν νὰ κόπῃ ξύλα.

Ἐν ᾧ δὲ διέτρεχε τὸ δάσος, ἔφινε ν' ἀναπαύηται τὸ μικρὸν τέκνον τῆς μεταξὺ τῶν βάτων.

Ἀλλ' ἔχουσα οὕτω ἐκτεθημένον τὸ φίλτατον αὐτὸ τέκνον τῆς, δύναται νὰ παρατείνῃ τὴν ἀπουσίαν τῆς; Μία ὥρα εἶναι εἰς ὀλόκληρον αἰὼν διὰ τὴν φιλόστοργον ταύτην μητέρα· ὁ νοῦς αὐτῆς εἶναι πάντοτε εἰς τὸ τέκνον τῆς, καὶ μυρία ἐπέρχονται εἰς αὐτὴν σκέψεις· ὥσως, ἐκκέπτετο, αἰφνης κυριευόμενον ὑπὸ τρόμου ἐκτείνει πρὸς τὴν μητέρα του τοὺς ἀδυνάτους βραχιόνάς του καὶ καλεῖ αὐτὴν διὰ τῶν κραυγῶν.

Ὑπὸ τοιαύτης κατεχομένη σκέψεως καὶ λίαν τεθροθυμένη ἡ μήτηρ ἔσπευσε νὰ φθάσῃ εἰς τὸ μέρος ἐνθα τὸ τέκνον τῆς ἀνεπαύετο· ἀλλ' ἰδοὺ λύκος· τρομερὸς μὲ θλέμμα πυρῶδες, μὲ στόμα κεχηλὸς, παρουσιάσθη. Ἐκτὸς ἐκυτῆς γενομένη, ἡσιάνθη τὸ ψῦχος τοῦ θανάτου, καὶ ἔτρεμε μήπως τὸ θηρίον κατεβρόγχισεν ἤδη τὴν λείαν του. Εὐλογητὸς ὁ Θεός! ἀσθενὲς φωνὴ εἰδοποιεῖ αὐτὴν, ὅτι τὸ τέκνον τῆς ἀναπνέει ἀκόμῃ, καὶ ἀναπαύεται εἰς τὴν ἐκ φύλλων κοιτίδα του.

Ἐν τούτοις τὸ πειναλέον κτήνος ἐτοιμάζεται νὰ ὀρμήσῃ κατὰ τοῦ θύματος· του νὰ τὸ κατασπαράξῃ! Ἀλλ' ὅποιας δυνάμεις δὲν δίδει εἰς τὴν μητέρα ὁ κίνδυνος τοῦ τέκνου τῆς! ἀτρόμητος, ῥίπτεται μεταξὺ τοῦ ἐχθροῦ καὶ τῆς βάτου καὶ προβάλλει τὸ σῶμα τῆς πρόχωμα τοῦ υἱοῦ τῆς.

Εἰς τὴν θῆραν ταύτην, ὁ λύκος ὀρούμενος λησμονεῖ τὴν βοράν, ἣν κατ' ἀρχὰς ἤλπιζε, καὶ στρέφωσιν ὅλην τὴν λύσαν του κατὰ τοῦ νέου θύματος, το ὁποῖον παρουσιάσθη εἰς αὐτὸν, ἐπιτίθεται κατ' αὐτοῦ, τὸ ζετγίζει καὶ βράζει εἰς τὸ αἷμα του. Ἐν ᾧ ἡ ἀτυχὴς αὕτη ἠγωνίζετο ὑπὸ τοὺς ὀδόντας τοῦ θηρίου, ἐνθυμῆθη ὅτι εἶχε ἓν μαχαίριον· τὸ λαμβάνει λοιπὸν, καὶ ἀναλαμβάνουσα τὰς σχεδὸν ἐκλιπούσας δυνάμεις τῆς, βυθίζει τὸν οὐξύστομον σιδήρον εἰς τὴν καρδίαν τοῦ τρομεροῦ θηρίου, τὸ ὁποῖον ἐκπνέει ἀφίνον φρικτῶδη ὀρυγμὸν· ἀλλὰ, λίαν ἀδύνατος διὰ τοιαύτην μάχην ἡ

νικήτρια μήτηρ, πίπτει εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ κατεβληθέντος ἐχθροῦ τῆς· πίπτει φωνάζουσα, «Σώσατε τὸ παιδί μου!»

Αἱ γοεραὶ οἰμωγαὶ τῆς εἶχον ἐλκύσει πολλοὺς ὑλοτόμους τοῦ δάσους, οἵτινες ἔτρεξαν καὶ εἶδον τὴν συντροφὴν τῶν ἐξηπλωμένην ἐπὶ τῆς αἵματοβρέκτου γῆς. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς φοβερᾶς ταύτης μάχης, τὸ τέκνον ἀγνοῶν τοὺς κινδύνους τῆς μητρὸς του εἶχεν ἀποκοιμηθῆ βαρέως.

Καὶ ἡ μήτηρ καὶ τὸ τέκνον μετηνέχθησαν εἰς τὴν καλύβην των, ὑπὸ τῶν σπευσάντων ἐκεῖ ὑλοτόμων. Ἐκαστος, ἐκ τῶν περιστιγνιζόντων τὴν ἀναισθητοὺς μητέρα, κατεγίνετο νὰ παράσῃ πᾶσαν περιποίησιν δυναμένην νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὴν εἰς τὴν ζωὴν. Πλὴν φεῦ! μάταιαι προσπάθειαι! αὕτη εἶναι ἤδη κατάψυχρος!... οὐδεμίαν εἶχον πλέον ἐλπίδα ν' ἀναζωογονήσῃ τὸ γενναῖον τοῦτο θῦμα τῆς μητρικῆς στοργῆς, ὅτε κατὰ τύχην ἔθεσαν τὸ πρόσωπον τοῦ παιδίου ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς μητρὸς του. Ἡ μήτηρ τότε ἐφάνη ἐλαφρῶς κινηθεῖσα, ἡ χροιά τοῦ προσώπου τῆς βαθμηδὸν ἐπανέρχεται, ἀνοίγει τὸ μαραμμένον βλέμμα τῆς, καὶ αἰσθάνεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον γλυκεῖαν θερμότητα διαχυομένην εἰς τὰ μέλη τῆς. Ἀναγνωρίζει τὸ τέκνον τῆς, τὸ σφίγγει εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς, χωρὶς νὰ δύναται νὰ κορέσῃ τὴν φιλοστοργίαν τῆς. Ἡ εἰκὼν τοῦ τρομεροῦ θηρίου ἐμφανίζεται, εἶναι ἀληθές, εἰς τὸ πνεῦμα τῆς, ἀλλὰ ταχέως λησμονεῖ αὐτὴν, ἀφοῦ τὸ τέκνον τῆς ἀναπνέει... αὕτη δὲ ἐσώθη.

ΚΑΛΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΙΣ ΚΑΙ ΚΑΚΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΙΣ

Ὁ διδάσκαλος χωρίου τινὸς κειμένου ἐπὶ τῆς ὁχθῆς τοῦ Ῥήνου, παρέδιδε τὸ μάθημά του εἰς τὰ παιδιά τοῦ δήμου, τὰ ὁποῖα ἐκάθηντο περὶ αὐτοῦ καὶ τὰ ὁποῖα ἤκουον αὐτὸν μετ' εὐχαριστήσεως διότι ὁ τρόπος τῆς διδασκαλίας του ἦτο πλήρης ἰσχύος καὶ γλυκύτητος· ἐλάλει τὴν στιγμὴν ταύτην περὶ τῆς καλῆς καὶ κακῆς συνειδήσεως καὶ περὶ τῆς μυστηριώδους φωνῆς τῆς καρδίας.

Ὅταν ἐτελείωτε, ἠρώτησε τοὺς μαθητὰς του «τίς ἐξ ὑμῶν δύναται νὰ μοὶ κάμῃ μίαν σύγκρισιν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου;»

Εἰς μεταξὺ αὐτῶν ἐπροχώρησε λέγων· «ἡδυνάμην νὰ σὰς εἶπω μίαν, ἀλλ' ἀγνοῶ ἂν θὰ ἦν ὁρθή.»

— Ἀς ἴδωμεν, ἀπεκρίνατο ὁ διδάσκαλος, καὶ τὸ παιδίον ἐξηκολούθησεν οὕτω.

«Συγκρίνω τὴν ταραχὴν τῆς κακῆς συνειδήσεως μὲ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐδοκίμασα ἡμέραν τινα ὅταν οἱ ἐχθροὶ στρατιῶται διήλθον ἐκ τοῦ χωρίου μας, καὶ μετήγαγον διὰ τῆς βίας τὸν πατέρα μου μετὰ τοῦ ἵππου του. Ἐπειδὴ δὲ ὁ πατήρ μου δὲν ἐπανήρχετο, ἡ μήτηρ μου ἐκλαίει καὶ ὠλοφύρετο καθὼς καὶ ὅλοι ἡμεῖς, καὶ μὲ ἀπέστειλε εἰς τὴν πόλιν πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ πατρὸς μου. Μετέβην, ἀλλ' ἐπανηρχόμην